

“Licht” het eerste woord van God. God doet zijn licht schijnen in de duisternis van het begin. Die duisternis is er blijkbaar al. Ons wordt niet verteld waar de duisternis vandaan komt. Wat is de duisternis? Wij weten dat het licht bestaat uit lichtdeeltjes, de fotonen. Tegelijk laat het licht zich ook beschrijven als lichtgolven die zich voortplanten. Maar wat is de duisternis? De duisternis laat zich alleen maar beschrijven als de afwezigheid van licht. De duisternis heeft geen eigen identiteit. Het is er het vormt de donkere achtergrond van Gods schepping. Het licht komt van God. God is licht.

In Psalm 90 wordt gesproken over het allereerste begin van de schepping: “Nog voor de bergen waren geboren, voor u aarde en land had gebaard – u bent, o God, van eeuwigheid tot eeuwigheid”.

Nog voor de schepping, nog voordat de wereld bestond, nog voor je kan spreken van ruimte en tijd was God er. God is de Ene, de Enige. Niets is er buiten God dan God alleen. Geen andere werkelijkheid, dan die van God alleen. God die enkel licht is. Alles is gevuld met licht. Geen enkel spoor van duisternis. Alleen maar licht.

Maar omdat God liefde is wilde God niet in alle eeuwigheid alleen maar in en voor zichzelf God zijn. Liefde wil zich geven. Liefde zoekt een ander. Zo schiep God uit liefde de wereld als een tegenover zodat de wereld Gods liefde, licht en goedheid kon ervaren. God de Ene, de Enige, buiten wie er niets is, maakte ruimte voor zijn schepping. Je zou kunnen zeggen dat God in zijn scheppingswerk zichzelf begrenst, zich zal het ware iets terugtrekt om zo ruimte te maken voor zijn schepping als een tegenover.

In die lege ruimte die toen ontstond was God niet en omdat God licht is, was er in die leegte alleen maar duisternis als de afwezigheid van licht. Maar met zijn scheppingswerk wil God die lege ruimte die ontstaan is vullen met licht. Er moet licht zijn. Het eerste woord van God: licht! En er was licht.

In die duisternis schijnt het licht. En God zag dat het licht goed was omdat het licht doet wat het doen moet: de duisternis verdrijven. Luisterend naar het scheppingsverhaal zien we voor ons een wereld die vanaf het allereerste begin zowel licht als donker is. En in het midden van zijn schepping heeft God de mens geplaatst. God heeft de mens naar het licht toe geschapen, om drager van het licht te zijn. De mens mag een bijdrage leveren aan Gods scheppingswerk: om te doen wat God doet: alle leegte vullen met licht, goedheid, schoonheid en liefde. Dat is onze bestemming. Daartoe heeft God ons het leven gegeven,

Geloven is beseffen dat alles wat er is, er niet zomaar is, bij toeval. Maar dat alles uit liefde ontstaan is. Achter alles ligt een diepere bedoeling. We leven niet een koud, onverschillig en betekenisloos heelal. Ik geloof dat het immens grote heelal aangelegd is op de verwerkelijking van waarden als liefde, schoonheid, waarheid en goedheid. Dat God daartoe de wereld geschapen heeft.

De wetenschap probeert de veelheid aan processen te beschrijven die geleid hebben tot het ontstaan van het heelal, hoe alles ontstaan is 13,7 miljard jaar geleden vanuit de Big Bang, hoe in de eerste seconden van het heelal de elementaire deeltjes ontstonden. Hoe die deeltjes onder invloed van de zwaartekracht elkaar aantrokken en samenklonten, hoe daaruit de sterren ontstonden en aan het einde van hun levenscyclus uiteenvielen in zwaardere materie. Hoe uit de restanten van een geëxplodeerde ster ons zonnestelsel ontstond met onze blauwe planeet: de aarde met haar overweldigende schoonheid. Hoe er op aarde leven ontstaan is, de planten, de dieren en hoe tenslotte de mens uit de dierenwereld te voorschijn kwam.

De wetenschap kan veel verklaren, heel veel, maar niet alles. Ik geloof dat er altijd een geheim overblijft. Bijvoorbeeld vragen als: hoe kan alles vanuit het niets zijn ontstaan? Hoe kan uit die meest elementaire deeltjes van het begin, strings, quarks of hoe ze ook heten, hoe kan uit deze onvoorstelbaar kleine deeltjes dit heelal met al haar complexe structuren en met haar overweldigende schoonheid ontstaan? Wie heeft die mogelijkheden erin gelegd? Is het niet een groot wonder?

Ik geloof dat achter al die processen die geleid hebben tot het ontstaan van het heelal God aan het werk is, dat er naast de zichtbare werkelijkheid van ruimte en tijd er nog een andere werkelijkheid is namelijk de onzichtbare werkelijkheid van God die de ons bekende dimensies van ruimte en tijd omvat en overstijgt. Zoals Paulus het zegt in het bijbelgedeelte dat wij straks gaan lezen: geloven is je richten niet op de zichtbare dingen maar op de onzichtbare, want de zichtbare dingen zijn tijdelijk, de onzichtbare eeuwig.

Je kunt natuurlijk zeggen: Er is niets, geen God, geen hogere macht, geen onzichtbare werkelijkheid. Je kunt zeggen dat er geen bedoeling ligt achter ons bestaan, dat alles toeval is, dat er niets is wat uiteindelijk aan ons leven zin en betekenis geeft. Je kunt je hart afsluiten voor de levende werkelijkheid van God. Maar je kunt ook om je heen kijken met de ogen van het geloof, om te zien met verwondering. De verwondering om het feit dat wij bestaan en dat er niet niets is. Het besef dat we leven mogen in Gods wereld. Een wereld die bezield wordt door de scheppende en vernieuwende kracht van God. Een wereld die oneindig veel rijker, hoger en dieper is dan wij ooit met ons verstand bevatten kunnen. Geloven is kijken met verwondering. Kijk om je heen, wat kan de wereld mooi zijn.

Lied: Kijk om je heen

Lezing: 2 Corintiërs 4: 6-7; 14; 16-18

Voor mij is dit een heel bijzonder bijbelgedeelte. Er staat zoveel in wat tot de kern van mijn geloof behoort. Als Paulus schrijft: uit de duisternis zal licht schijnen, dan verwijst hij daarmee naar het eerste scheppingswoord van God. Er moet licht zijn. Licht! God brengt licht in de duisternis.

Maar diezelfde God die het licht te voorschijn riep in de duisternis van het begin is ook de God die het licht doet schijnen in de duisternis van ons hart. Zo heeft Paulus dat zelf mogen ervaren. Hij was eerst een vervolger van de gemeente van Christus. Hij had een diepe afkeer van het christelijk geloof. Paulus weet hoe duisternis en leegte zijn hart vervulde. Toen kwam de beslissende ommekeer in zijn leven toen hij onderweg was naar Damaskus. Toen heeft hij een visioen gezien. Een geweldig licht straalde uit de hemel. Paulus werd er door verblind en viel op de grond.

Het licht dat hij zag, was het licht van Christus, de opgestane Heer. Paulus spreekt over het licht dat afstraalt van het gezicht van Jezus Christus.

Hij leerde Christus kennen. Hij zag hoe het licht van God het leven van Jezus doorschijnt. Jezus die een leven leefde van rechtvaardigheid en trouw, van liefde en barmhartigheid, een leven zo dichtbij God, zo één met God dat Gods licht als het ware door hem heen straalt.

In Christus laat God zich kennen als een God die ons tegemoet komt, die met ons meetrekt, die ons nooit alleen laat, die in het lijden van Christus zelf deel heeft gekregen aan het lijden dat er in de wereld is. Een God die met ons wil zijn in alles wat ons overkomt ook in onze diepste nood, Een God bij wie leven en toekomst is, die ons zal bevrijden van al het duister. Want Licht, het eerste woord van God, zal ook Gods laatste woord zijn. Paulus schrijft daarom dat wij ten alle tijde vol goede moed kunnen zijn.

Het geloof is zoiets kostbaars. Het is een schat is van zeer grote waarde. Die je met je mee mag dragen. Paulus zegt dat wij slechts een aarden pot zijn voor deze schat. Zo'n aarden pot wordt in de huishouding gebruikt, een gebruiksvoorwerp. Dat kun je ook zien aan alle beschadigingen, de scheuren en barsten die er in zo'n pot zitten.

Zo'n aarden pot bestaat alleen maar en heeft alleen maar waarde om haar inhoud. Het gaat om wat er in zit. Zo ziet Paulus zichzelf als een aarden pot aan wie de kostbare schat van het evangelie is toevertrouwd. Paulus weet ook van zijn beperkingen en zwakheden. De problemen met zijn gezondheid. De heftige kritiek die hij soms ook kreeg.

Een aarden pot. Dat is wat we zijn, mooier kunnen wij het niet maken. Het geldt voor ons allen. Ook voor mij. In al die tijd dat ik predikant ben geweest, meer als 38 jaar, heb ik altijd mijn werk met liefde willen doen. Maar ik heb ook mijn beperkingen en zwakheden. Problemen met je gezondheid. De beschadigingen die je oploopt, de barsten en scheuren. Je valt en breekt wat. Het wordt weer aan elkaar gezet. Je bent een aarden pot aan wie kostbare schat is toevertrouwd.

Een aarden pot zijn, dat geldt ook voor de kerk. De kerk is zelf vaak gebrekkig en voorwerp van kritiek, zo vaak gaan er dingen niet goed. Er kan onderlinge verdeeldheid zijn. We ervaren het helaas nu ook zelf in onze gemeente. Ik ben heel bezorgd om de eenheid in onze gemeente. Het moet niet zo zijn dat alles in scherven uiteenvalt. Ik hoop van harte dat wij de verdeeldheid overwinnen, dat de oorzaak van het conflict weggenomen wordt. Hoe belangrijk is het om de eenheid te bewaren.

Want er is aan ons een schat toevertrouwd. Een schat van zeer grote waarde. Wij hebben een opdracht te vervullen. Een roeping te volbrengen om alle leegte te vullen met licht, goedheid, schoonheid en liefde. Naar het licht toe zijn wij geschapen om dragers van licht te zijn.

Wij hoeven het niet op eigen kracht te doen. Paulus zegt de kracht is van God is en niet van ons. Moge daarom Gods kracht met ons zijn. Dat wij ons erdoor gesterkt en gedragen mogen weten. Om te leven vol goede moed en in vertrouwen. Amen.